

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 juni 2009

In uw brief van 15 mei 2009 (kenmerk 2009Z08090/2009D22206) vraagt u om mijn reactie op de brief die u heeft ontvangen van het Mondriaan College te Oss d.d. 24 april 2009 inzake de bekostiging voortgezet onderwijs van het Mondriaan College Oss. Hiermee doe ik u mijn reactie toekomen.

In zijn brief van 24 april 2009 schrijft de heer drs. J. W. Lackamp, rector van het Mondriaan College Oss, dat er in de bekostigingssystematiek een zeer krachtige fusieprikkel aanwezig is voor scholen in het voortgezet onderwijs die geen beroepsvoorbereidende afdelingen hebben. Hij geeft aan dat als het Mondriaan College zou fuseren met een school die beroepsvoorbereidend onderwijs aanbiedt, de personele bekostiging liefst 8,2% hoger zou zijn.

In zijn berekening vergelijkt de heer Lackamp de personele bekostiging van een scholengemeenschap die vmbo t / mavo, havo en vwo aanbiedt - zoals het Mondriaan College - met die van een brede scholengemeenschap (vbo, mavo, havo en vwo). Deze vergelijking kan echter niet op deze wijze worden gemaakt.

Om dit toe te lichten schets ik eerst de basis van de personele bekostiging. Ik beperk me tot de personele bekostiging aangezien de heer Lackamp in zijn brief zich ook hiertoe beperkt. De conclusies worden overigens niet anders indien ik de materiële bekostiging erbij zou betrekken.

De personele bekostiging bestaat globaal gezien uit een vaste voet en een leerlingafhankelijk deel. De vaste voet heeft betrekking op het onderwyzend personeel en kan worden gezien als een soort basisformatie aan fte's voor een school. In het leerlingafhankelijk deel wordt rekening gehouden met normatieve ratio's (het aantal leerlingen per fte) en de gemiddelde personeelslast van het personeel. Zowel de vaste voet als het leerlingafhankelijk deel hangen af van de schoolsoort.

In de berekening die de heer Lackamp maakt, zet hij de vaste voet die het Mondriaan College nu heeft (4,91) af tegen de vaste voet die het Mondriaan College volgens hem zou krijgen indien het College onderdeel zou zijn van een brede scholengemeenschap (incl. vbo, 5,36). Dit is echter onjuist. De vaste voet die een brede scholengemeenschap ontvangt, is bestemd voor alle vier de schoolsoorten die deel uitmaken van de scholengemeenschap (vbo, mavo, havo, vwo).

Als ik dit gegeven doortrek dan zou een scholengemeenschap die «slechts» drie van de vier schoolsoorten (mavo, havo en vwo) aanbiedt, een vaste voet moeten krijgen van 4,02. Dit is driekwart van de vaste voet die een brede scholengemeenschap (incl. vbo) krijgt. Dit is niet het geval. Het Mondriaan College krijgt echter een relatief hogere vaste voet, namelijk 4,91. De vaste voet voor brede scholengemeenschappen is dus relatief gezien juist lager dan die voor een smalle scholengemeenschap (mavo/ vmbo t, havo, vwo). De reden hierachter is dat brede scholengemeenschappen in het algemeen weliswaar qua organisatie complexer zijn, maar tevens tot een efficiëntere organisatie kunnen komen dan smallere scholengemeenschappen.

Naaste een vaste voet hangt de personele bekostiging ook af van normatieve ratio's (het aantal leerlingen per fte) die worden gehanteerd. Scholen en scholengemeenschappen die voorbereidend beroeps-

derwijs (vbo) aanbieden, kennen een gunstigere verhouding tussen het aantal leerlingen en de bekostigde aantallen fte's (onderwijzend personeel) dan scholen of scholengemeenschappen die «slechts» algemeen voortgezet onderwijs aanbieden (mavo/ vmbo t, havo, vwo).

Dit heeft te maken met het feit dat voor leerlingen die op het vbo zitten, wordt uitgegaan van een gemiddeld kleinere klassengrootte dan voor leerlingen die algemeen voortgezet onderwijs volgen. De reden hierachter is dat deze leerlingen meer individuele aandacht, begeleiding en maatwerk nodig hebben dan leerlingen die mavo, havo of vwo volgen. Schaalgrootte heeft hier niets mee te maken, aangezien een categorale mavo net zo goed de gunstigere verhouding kent als een scholengemeenschap met vbo.

Op basis van het bovenstaande bevat de bekostigingssystematiek naar mijn mening dus geen prikkel tot schaalvergroting. Ik heb mij hierboven beperkt tot de personele bekostiging, maar in de materiële bekostiging is er mijns inziens evenmin sprake van een bevoordeling van brede scholengemeenschappen ten opzichte van kleinere scholengemeenschappen of scholen.

De heer Lackamp gaat in zijn brief ten slotte in op de aanpassing van de bekostigingssystematiek, waar uw kamer bij brief van 4 december 2008 (2008–2009, 31 289, nr. 46) over is geïnformeerd. Hij geeft aan dat door het doorschuiven van deze aanpassing, een erkend probleem niet wordt aangepakt.

Ik wil er hierbij nogmaals op wijzen dat het traject tot modernisering van de bekostiging waar de heer Lackamp op doelt, een andere invalshoek had dan hij in zijn brief suggereert. De primaire insteek van dit traject – waar de VO-raad nauw bij betrokken is geweest – was om de mogelijkheden tot vereenvoudiging van het huidige bekostigingsmodel te onderzoeken. De aanleiding lag in een veldraadpleging waarin een voorkeur voor een bekostigingssystematiek naar voren kwam die zoveel mogelijk zou uitgaan van een bedrag per leerling. In bovengenoemde brief heb ik aangegeven uiteindelijk geen mogelijkheden te zien om een dergelijke operatie op een verantwoorde wijze vorm te geven. Dit mede vanwege de herverdeeffecten tussen scholen en schoolbesturen die deze operatie met zich mee zou brengen.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J. M. van Bijsterveldt-Vliegenthart